1940 ий
27
ИЮНЬ
№59 (672)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаcе пролетарий-шамыч, ушныза!

РВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола Горком орган

КАЖНЕ УШКАЛЛАН КУМ ТОНН ДЕНЕ СИЛОСЫМ ЯМДЫЛАШ

Шукерте огыл „Сычевка" племхозын (Смоленский область) комсомолецше, самырык пашазыже да специалистше-шамыч **кажне фуражный ушкаллан кум тонн дене силосым ямдылаш** ӱжмаш дене областьысе колхозный молодежь дек обратитлалтыныт. Нунын инициативышт пеш шергакан, сандене тудым тӱрлӧ семын поддерживатлаш кӱлеш.

ВЛКСМ ЦК сычевец-шамычын инициативыштым моткоч сайлан шотлен да тудым кумдан шараш ВЛКСМ обком, крайком-шамычлан кӱштен.

Сычевец-шамыч вольык ашнымашым вияндыме нерген XVIII партийный с'ездын решенийжым шуктышаш верч чот кучедалыт. Нуно эртыше ийыште 900 тонн силосым оптеныт. Силосым пукшымо дене ушкалын шӧржӧ кугемын, упитанностьшо нӧлталтын. Санденак сычевец - шамыч тенийт силосым ситышын ямдылаш чот пижыныт.

План почеш 76 гектар мландеш силосный культурым ӱдевыт. Силосный культурым поген налашлан да вынемыш опташлан 12 комсомольский звеном создатлыме. Комсомолец-шамыч да несоюзный молодежь силосорезкым, сенокосилкым ачалат, у силосный башньым, вынемым, траншейым ыштат. Самырык стахановец-шамыч июльышто 480 тонн, октябрьыште 1.620 тонн силосым оптaш мутым пуэныт. Тидлеч посна нуно дикорастущий шудо гыч 300 тонн силосым ямдылат.

„Сычевка" племхозысо комсомолец-шамычын ыштыме пашашт гайым мемнан республикыштат кажне комсомольский организаций ыштен кертеш. Тидлан икте гына кӱлеш: **пашашке емело, уло вийым пыштен пижаш да тудым мучашыш шумеш шукташ**. А молыжо мемнан чыла уло: силосоватлаш йӧршӧ шудым кунаре кӱлеш, тунаре муаш лиеш. Силосный башньым, вынемым, траншейым тӧрлатымашым да угыч кӱнчымашым организоватлаш кажне комсомольский организацийын вийже сита.

ВКП(б) обкомын III пленумжо кормам ямдылыме шотышто конкретный задача-шамычым шынден. Пленумын решенийыштыже возымо:

„Корма кӱлеш нерген кажне районышто планым лишыл жапыште ышташ да кажне животноводческий фермалан тичмашын ситышаш наре чоштра дей сочный кормам, тугак концентрат-шамычым ямдылымашым обеспечитлыше практический мероприятий-шамычым разработатлаш.

Кажне фуражный ушкаллан кум тонн деч шагал огыл силосым ямдылыме шотышто Смоленский область, Сычевский районысо комсомолец-шамычын инициативыштым поддержатлаш ..

Силосоватлаш да веточный кормам погаш кызытак пижаш. Тыге кажне районышто чыла вере шудо солаш тӱналме деч ончыч силосований планым 50 процент деч шагал огыл да веточный кормам погаш установитлыме минимальный планым 100 процентлан темаш".

Комсомольский организаций-шамыч вине задача-шамычым шуктышаш верч виян пижшаш улыт. Чыла первичный комсомольский организацийлаште «колхозник, ял озанлыкын специалистше-шамыч ден пырля погынымашым эртараш кӱлеш. Тиде погынымашыште 1940—41 ийлан колхозын кормовой планже нерген вопросым обсудитлыман да силосым ямдылыме шотышто конкретный обязательствым налман.

ВЛКСМ райком - шамыч сычевец-шамычын инициативыштым поддержатлышаш верч, кормовой планым срокышто шуктышаш верч кумда активым мобилизоватлышаш улыт.

Элнан оборонный куатшым эше утларак пеҥгыдемдена

Теҥгече, 3 шагатат 30 минутышто, Марийский АССР Верховный Советын заседаний залешыже ВКП(б) ден ВЛКСМ Обком, Верховный Совет Президиум, Совнарком да чыла наркомат пашаеҥ - шамычын ВЦСПС-ын обращенийже лӱмеш митинггышт эртаралте.

Митингыш погынышо-шамыч ВЦСПС-ын обращенийже нерген Желудков йолташын информацийжым кугу нӧлталтмаш дене колыштын.

— Ме ВЦСПС-ын обращенийжым тӱрысынек саламлена,—манеш Желудков йолташ,—шкенан великий родинан оборонный куатшым эше утларак пеҥгыдемдена. Предприятийлаште, учреждениилаште паша дисциплиным чоткыдемдена, паша производительностьым эше кугунрак нӧлтена.

Тидын мӧнгӧ, митингыш п о г ы н ы ш о - ш а м ы ч ВЦСПС-ын обращенийжым саламлен, резолюцийым принииматлышт.

ЧЫЛА ПАШАЗЕ ДЕН ӰДРАМАШ ПАШАЗЕ, ИНЖЕНЕР, ТЕХНИК ДА СЛУЖАЩИЙ-ШАМЫЧ ДЕК ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ СОЮЗ-ШАМЫЧЫН ЧЫЛА ЧЛЕНЫШТ ДЕК

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ СОЮЗ-ШАМЫЧ ВСЕСОЮЗНЫЙ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СОВЕТЫН

ОБРАЩЕНИЙЖЕ

Йолташ-шамыч!

Капиталистический тӱня мировой война дене уэш чытырналтын. Кокымшо империалистический война мланде шарын пелыже утла населенийжым шке орбитышкыже уже руалтен налын. Пӱтынь капиталистический тӱняште—Европа ден Азийыште, Америкыште, Африкыште да Австралийыште—промышленность, транспорт, ял озанлык войнан интересыже-шамычлан тичмашынак подчинятлалтыныт. Капиталистический эксплоатацийын кушмашыже пытартыш тӱрыш шуктымо, пашазе суткаште 10—12 час дене да утларакат пашам ышта, чыла рушарня да пайрем кече - шамыч отменитлалтыныт. Озанлыкым тыгай всеобщий военизироватлымаш дене капиталистический государство-шамыч вооруженийын чыла видше-шамычым ыштен лукмашым пытырак кугун нӧлтеныт.

Тыге, мемнан эллан военный шучкылык кушкын, международный обстановка тӱрлӧ вучыдымаш дене темше лийын. Нине условийлаште мир политикылан верный улшо мемнан эл СССР-ысе калык-шамычын интересышт верч шкенжын оборонный ден озанлык куатшым эше утларак виянгдышаш. Мемнан эл вооруженийын предметше-шамычым да моло кӱлеш сатушамычым ыштен лукмаште капиталистический эл-шамыч деч шагалрак ямдылалтше лийын ок керт. Кеч могай испытаний - шамычлан чыла могырымат ямдылалтше лияшлан, ме шуко гана утларак виян лийшаш улына.

Ме озанлык шотыштат, тугак военный шотыштат эше утларак куатле эл лийшаш улына. Мемнан задача—элын обороныжым эше у т л а р а к пеҥгыдемдаш, Йошкар Армийым, Военно-Морской ден воздушный флотым пеҥгыдемдаш, нунын вооруженийыштым совершенствоватлаш да шукемдаш, Йошкар Армийым чыла кӱлеш дене снабжатлыше социалистический промышленностьым пеҥгыдемдаш. Ме индустрийым умбакыжат виянгдашлан, мемнан государствым пеҥгыдемдашлан чыла вийым пышташ обязан улына. Мыланна метал, шӱй, нефть шукырак кӱлыт, самолет, танк, пушка, снаряд-шамыч шукырак кӱлыт, паровоз, вагон, станок, автомобиль-шамыч шукырак кӱлыт, мемнан калык озанлыкын чыла отраслььыжынат продукцийже шукырак кӱлеш!

Шке родиныжын оборонный куатшым умбакыжат пеҥгыдемдашлан СССР-ысе пашазе класс кӱлеш жертвым ыштышаш. Мемнан предприятийлаште да учреждениилаште кызытсе 7—6 часан паша кече советский элын ончылныжо шогышо задача - шамычым шукташлан кызытсе жапыште ситыше огыл манын, Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет шотла. Капиталистический эллаште пашазе суткаште 10—12 час дене буржуазийлан пашам ышташ вынужден гын, то мемнан советский пашазе пашам кызытсе деч утларак, шагал гын 8 часым, ыштен кертеш да ыштышаш, вет тудо шканже, шкенжын социалистический государствыжлан, калыкын благожлан ышта.

Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет шотла: кызытсе условийлаште чыла государственный, кооперативный ден общественный предприятийлаште да учреждениилаште пашазе ден служащий-шамычлан паша кечын кужутшо кугемдалтшаш да 8 час марте шукталтшаш. Паша кечын кужутшым кугемдаш кӱлеш:

7 час паша кечан предприятийлаште—7 гыч 8 час марте;

6 час паша кечан пашалаште, трудын вредный условийже-шамычын професcий-шамыч деч посна,—6 гыч 7 час марте;

Учреждениласе служащий - шамычлан—6 гыч 8 час марте;

16 ийыш шушо - шамычлан—6 гыч 8 час марте.

Тугак Профессиональный Союз - шамыч Всесоюзный Центральный Совет шотла: предприятийлаште да учреждениилаште улшо шестидневка основеш пашам организоватлымаш продукцийым лукмашым волта. Тидын годымак олаште шестидневкыш куснымаш ола ден ялысе шемер-шамыч коклаште кӱрылтышым ыштен, вет ялыште кызытат шым кечан арня улеш. Олаштат государственный, кооперативный да общественный предприятийлаште да учреждениилаште 7 кечан арняш куснаш кӱлеш.

Нине мероприятий - шамыч советский элын озанлык ден оборонный куатшым умбакыжат пеҥгыдемдымашке серьезный ошкыл лийыт. Кажне пашазе, кажне ӱдрамаш пашазе сайын палат: пашан уто часше да 7 кечан арняш куснымаш продукцийын ешартыш количествыжым пуат. Паша кечым да паша кече-шамыч шотым кугемдымаш мемнан эллан шӱдӧ тӱжем тонн дене ешартыш нефтьым, шӱйым, рудам да металлым, тӱжем дене у станок, пушка, самолет, танк да моло машина-шамычым, шуко шӱдӧ миллион теҥгеаш кумдан кучылтмо сатум пуа.

Ик часлан кугемдымекат, СССР-ыште паша кече первойсо семынак тӱняште эн кӱчык лийын кодеш. Тудо эн производительный лийшаш.

Мемнан предпрятийлаште да учреждениилаште пашазе ден служащий-шамычын эн шукышт шке обязанностьышт дек, труд ден трудовой дисциплина нерген закон-шамычым шуктымашке честно да добросовестно относитлалтыт. Но нинын дене пырляк икмыняр ужаш, а именно производствыш шукерте огыл толшо, 3—4 процент самырык пашазе ден служащий-шамыч улыт, кудышт советский властьын пытарыме безработица укелык дене пайдаланен да советский государствын чытымашыж дене злоупотреблятлен, завод гыч заводыш курышталыт, дисциплина пашам кӱрлыт, пашам честно ышташ огыт желатле, закон дене установитлыме да калыкын одобритлыме требований-шамычым шуктымашке айда лийже относитлалтыт. Кызыт нине летун, прогульщик-шамыч ваштареш наказаний мера - шамычым виянгдаш кӱлеш. Пашазе ден кресаньык-шамыч социалистический государство нине еҥ-шамычын калык озанлыклан энгекым кондымыштым умбакыже чытен ок керт. Государство калык озанлыкым производствын дезорганизаторжо-шамыч деч аралаш обязан, калыкын интересше-шамычым аралаш обязан.

Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет шотла: пашазе ден служащий-шамычын государственный, кооперативный да общественный предприятийла гыч

(Мучашыже 2-шо стр.)

ЧЫЛА ПАШАЗЕ ДЕН ӰДРАМАШ ПАШАЗЕ, ИНЖЕНЕР, ТЕХНИК ДА СЛУЖАЩИЙ-ШАМЫЧ ДЕК, ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ СОЮЗ-ШАМЫЧЫН ЧЫЛА ЧЛЕНЫШТ ДЕК

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ СОЮЗ-ШАМЫЧ ВСЕСОЮЗНЫЙ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СОВЕТЫН ОБРАЩЕНИЙЖЕ

(МУЧАШ)

да учрежденийла гыч самовольно каймышт, да тыгак ик предприятий гыч весыш але ик учреждений гыч весыш самовольно куснымашышт чаралтыш. Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет шотла: государственный, кооперативный, общественный предприятийла гыч да учреждениила гыч самовольно кайше пашазе ден служащий-шамыч судыш пуалтшаш да судын приговоржо почеш тюрьмашке шындалтшаш улыт, а прогульщик-шамыч определенный сроклан пашадарыштын ужашыжым кучен коден, паша ыштыме верыштышт исправительно - трудовой паша дене каратлалтшаш улыт.

Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет паша кечым кугемдыме да тудым 8 час марте шуктымо нерген, шестидневка гыч шым кечан арняш кусныммо нерген да предприятийла гыч да учреждениила гыч пашазе ден служащий шамычын самовольно каймыштым чарыме нерген предложений дене СССР правительствылан да СССР Верховный Совет Президиумыш ходатайство дене пурен. СССР правительство ден СССР Верховный Совет Президиум нине предложений-шамычым одобритленыт.

Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет Ленинын — труд производительность — у общественный стройын сенгымашыжлан тиде пытартыш шотышто эн важный, эн главный манын, каласыме мутшым шарнен, СССР-ыште труд производительностьын умбакыжат кушмашыжын чыла йӧнжӧ-шамычым пундаш марте кучылташ пӱтынь пашазе классым да пӱтынь интеллигенцийым ӱжеш. Труд производительностьым нӧлталаш, шке государствылан озанлык ден оборонный куатын кушмашыжлан кӱлеш продукцийым утларак пуаш—кажне труженикын тудо калык озанлыкын кеч могай отрасльыштыже пашам ышта гынат эн первый долгшо, обязанностьшо тыште. Советский Союзын кажне гражданинже тиде долгым шуктымашыже дене шкенжын патриотизмжым ончыкта, шке родиныжлан преданный улмыжым ончыкта.

Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет пашазе ден ӱдрамаш пашазе, инженер, техник да служащий-шамыч, профессиональный союз-шамыч чыла членышт нине мероприятий - шамычым пӱтынек да тичмашын поддержатлат, социалистический родина ончылно шке долгыштым честно шуктат, социализм великий элын экономический ден оборонный куатшым умбакыжат пенгыдемден шогыкташ верч кучедалмаште, коммунизмын у сенгымашыже верч кучедалмаште, Ленинын—Сталинын великий пашашт верч кучедалмаште трудовой героизмын у образецше-шамычым ончыктат манын ӱшанымашым каласа.

Профессиональный Союз-шамыч Всесоюзный Центральный Совет.

Шурно погаш лекташ ямде улыт

У шурным кӱкшӧ качество дене кӱчык жапыште поген налашлан, ончылгочак ямдылалтме шотышто, Пектубаевский районысо южо колхоз пеленсе комсомольский организаций-шамыч ятыр пашам ыштеныт.

Теве „У корно" колхозысо комсомолец-шамыч шурно погаш ямдылалтмаште кугу полышым пуат. Нуным машина, орва да тылеч моло ӱзгар - шамычым ачалашлан пенгыдемдыме ылыч. Кызыт нуно налме обязательствыштым тӱрыс шуктеныт.

„Путь социализма" да Молотов лӱмеш колхозла пеленсе комсомольский организаций-шамычат шурно погаш ямдылалтмаште чапле примерым ончыктеныт. „Путь социализма" колхозысо комсомольский организацийын секретарьже Соловьева йолташ комсомолец-шамыч деч пумо пашам шуктымыштым эреак терга.

Загайнов.

СВБ-ын районный конференцийже

Шукерте огыл Пектубаево райцентреш воинствующий безбожник-шамыч союзын кумышо районный конференцийже эртыш. Конференцийыште СВБ райсоветын пашаже нерген райсовет председатель Симолкин йолташ отчетный докладым ыштыш.

Тудо шке выступленийыштыже ятыр сай СВБ организаций-шамычым ончыктыш. Теве средний школа пеленсе да „Карл Маркс", „У корно" колхозласе организацийлаште СВБ член-шамычлан чӱчкыдын лекций, беседа-шамыч эртаралтыт, антирелигиозный тема дене спектакльымат ончыктат. Нине организаций-шамыч пашаштым план почеш ыштат.

Но туге гынат районышто але пашам начар ыштыше СВБ организаций-шамычат улыт. Госбанк, РОНО, связь отделений, сельпо пеленсе организаций-шамыч пашаштым пеш начар ыштат.

Прениийыште выступатлыше-шамыч СВБ райсоветын пашажым чот критиковатлышт. Антирелигиозный пашаште РОНО, райкомол, союз райком шагал полшеныт манын ончыктышт.

Антирелигиозный пашам кӱкшӧ уровеньыш шындашлан конференций решенийым приниматлыш да Ново-Торъяльский СВБ райсовет дене социалистический договорым ыштыш.

Конференцийыште СВБ райсовет пленум составыш 15 енгым сайлыме. Райсоветын председательжылан Симолкин йолташ сайлалтын.

Г. Казанцев.

Клубым организоватлыме

Кировский область „Марий активист" колхозышто у клубым организоватлыме. Кас еда колхозник-шамыч радио колышташ, шашка, шахмат дене модаш погынат.

А. Ештубаев.

Марпединститутышто первоисточник почеш "ВКП(б) краткий курс историй" дене экзаменым отлично сдатлыше студент-шамыч.

Снимкыште (шола гыч пурлашке): А. Юферев, Л. Путилова, А. Немцев, М. Пластинина, Р. Кочетков да В. Устюгов.

Фото М. Чуршуковын.

СИЛОСЫМ ЯМДЫЛЫМАШ—ЯЛЫСЕ КОМСОМОЛЫН БОЕВОЙ ЗАДАЧЫЖЕ

Калык озанлыкын эн важный отрасльжылан — животноводствым виянгдышашлан большевистский партий ден советский правительство кугу вниманийым ойырат. СССР Совнарком ден ВКП(б) ЦК-н „Колхозлаште общественный животноводствым виянгдышаш мероприятий-шамыч нерген", решенийышт, ял озанлык продукт-шамычым ямдылымаш ден налмаш политикыште вашталтыш-шамыч колхозный животноводствым виянгдышашлан да пенгыдемдышашлан кугу йӧным пуат. Пытартыш ийыште гына 194,5 тӱжем у фермым организоватлыме, а 1939 ийлан волык вуй 5 миллионлан шукемын.

Чыла тиде кормовой базым ончыкшат пенгыдемдымаш да виянгдымаш задачым шында. Кормовой проблемым большевистски разрешитлена гын, шудо, силос, олым да концентрат-шамыч запасым сытышын ямдылена гын, волык вуй да тудын продуктивностьшат шуко гана писынрак кушкаш тӱнгалеш.

Садланак животноводство нерген партий ден правительствын чыла пунчаллаштышт пенгыде кормовой базын пеш кӱлешан значенийже раш ончыкталтеш.

Мланде пашан социалистический системыже кӱлеш наре кормым ямдылышашлан пеш шуко возможностьым почеш. Кажне колхозышто шудо поген налмашым сайын организоватлыме дене гына шуко шудым поген налаш лиеш. Шудо ден корнеплодым тыршен, сайын ончен куштена гын, урожай кугынак кушкеш да тидын дене кормат шукемеш. Отылым солаш, арвам погаш, растеневодств кодшыжым силосоватлаш гын, кунар чапле кормым ямдылаш лиеш!

Силос—пеш чапле, сочный корм. Телым силосым пукшымаш ушкал - шамычын шӧр продуктивностьыштым 10-20 да южгынам шукырак процентланат нӧлталеш. Туге гынат, пытартыш ийлаште волык вуй кушкеш гынат, силосований план эреак огеш шуктал. 1934—1935 ийлаште 11,5 миллион тонн гыч силосым ямдылыме ыле гын, 1939 ийыште 15 миллион тонн олмеш 10 миллион тонным гына ямдылыме.

Саратовский областьыште кодшо ийын 100 тӱжем тонн силосым ямдылаш кӱлеш ыле, а чынжым гын 21 тӱжем тонным гына силосоватлыме. Куйбышевский областьыште 1937 ийыште 113 тӱжем тонн силосым ямдылыеныт, а кодшо ийын план почеш 210 тӱжем тонн олмеш улыжат 53 тӱжем тонным велэ ямдылыме.

Нине областьласе комсомольский организаций-шамыч молодежьым да чыла колхозник-шамычым силосованный корм ямдылымашке организоватлен огытыл. Тиде пашаште нуно инициатор да организатор лийын огытыл.

Тений колхоз, земельный орган-шамыч ончылан пенгыде кормовой базым ылтымаште чыла возможностьым кучылташлан задача шындалтын.

Ялысе комсомольский организаций-шамычын задачышт—колхоз ден земельный орган-шамычлан животноводствым чыла тӱрлӧ корм да эн ончычшак шулдакан да питательный силосованный корм дене обеспечитлымаште полшаш.

„Сычевка" племхозын комсомолецше ден молодежьшо (Смоленский область) волык-шамыч зимовкым чапле кормо дене эртарышаш верч тыршен, силосованийым шке кидышкышт налаш решитленыт. Нуно карандашым кидышкышт налын, племхозлан кӱлшӧ корма нерген шотлен налыныт. Нунын шотлымашышт пеш простой: кажне шӧран ушкал суткаште 14—16 килограмм силосым кочшаш. Волыкын вӱташте шогымо жапше 200 кече наре шуйна гын, то кажне ушкаллан 3 тонн гыч силосым ямдылыман. Тидым шукташ лиеш мо? Комсомолец-шамыч племхозын чыла ресурсшым да возможностьшым шотлен налын, решитленыт: да ышташ лиеш да кӱлеш.

Сычевский комсомолец-шамыч шке мутыштым пашашт деках шуктат. Нуно пашашке практически пижыныт. Кызыт чыла силосный сооруженийым эрыктыме, кӱлеш инвентарым ачалыме 6-шо июньышто дикорастущий шудо гыч первый 15 тонн силосым оптымо.

Немцев Поволжья Республикысе Штейнгардский колхозын комсомолецше-шамычын инициативыштат тидын гаяк шерге. Тиде колхозышто кодшо ийын 28 гектар площадей шудым ӱдымӧ да ужар конвейерым организоватлыме ыле. Кукшо кенгеж лийын гынат, волык-шамыч свежий кормым налыныт.

Колхозын молочно-товарный фермыже 1939 ийыште Всесоюзный ял озанлык выставкыште II-шо степень дипломым налын да тени-

(Мучаш 4-ше стр.)

ЙОЧА ТВОРЧЕСТВЫН РЕСПУБЛИКАНСКИЙ ОЛИМПИАДЫЖЕ

САМЫРЫК ТАЛАНТЫН ПЕЛЕДМАШЫЖЕ

Сценыште Марбумкомбинатысе Пионер пӧртын ансамбльже

Тая Жигадлова „Кабардинка" танецым исполнятла. Фото М. Чуршуковын.

Ансамблын самырык членже—запевал Баранникова Лева. Фото М. Чуршуковын.

Мемнан элыштына йоча-шамычым путырак чот йӧратат. Нуным изинекак ласкан пагален ончен куштат. Нунын ныжылге йылмышт цене сӧралын кутырымыштым, музыкым колыштмо семын, колыштыт. Йоча-шамыч—мемнан ончыкылыкна, мемнан калыклан ончыклыкшо. Нуно шке пеледалтше элыштлан чыла моштымашыштым, самырык талантыштым, вийыштым пуат.

Пиалан йоча-шамыч шке творчествыштым ончымо республиканский олимпиадылан кумыл нӧлтын ямдылалтыныт, тунемме ийым чалле результат дене эртарышаш верч кучедалыныт.

Республиканский олимпиада Маргостеатреш 24 июньышто кастене 5 часлан почылто. Театрын залже самырык ең-шамыч дене шың темын. Сценыште таче йоча-шамыч оза улыт. Волжский район гыч Марбумкомбинатын Пионер пӧртысо йоча-шамыч „Марий калыкын историйже гыч страничка-шамыч" литературно-художественный монтаж дене олимпиадым почыч. Залыште чыла шыпак лие. Нунын выступленийыштым кугу вниманий дене колыштыт. Тиде монтажыште нуно марий калыкын ожно кугыжан власть годым пызырналтын илымыжым да кызыт сталинский кече йымалне куанен, кумыл нӧлтын илымыжым художественно ончыктышт.

Тидын мӧнгӧ, кокымшо отделенийыште, нунын хор выступатлыш. Хорын исполненийжым путырак йӧратен колыштыч

Теве „Вдоль деревни" мурым, украинский калыкын „Запорожец за Дунаем" опера гыч „Месяц ясный" да „Реве та стогне" мурыжым чаплын исполнятлышт.

Тидын почеш Тая Жигадлова „Кабардинка" танецым моткочак мастарын исполнятлыш. Ончышо-шамыч рӱжге совым кырат, тудым адак сценыш ӱжыт. Ынде „Калинка" муро йонгалт кайыш. Хореографический группа танцоватле.

Пытартышлан хор „После лагерного сбора" мурым мура. Тидын дене нуно шке выступленийыштым пытарышт.

Нунын выступленийышт ончаш мийше - шамычлан моткочак келшыш, нуно куанен, кумыл нӧлтын ончышт.

Марбумкомбинат пеленсе Пионер пӧртысӧ йоча-шамычым республиканский олимпиадылан ямдылалтмаште З. Я. Филипецкий йолташ шуко пашам ыштен. Тудын тыршен ямдылымашыже нунын чаплын выступатлымышт гыч раш койо. Нунын выступленийыштышт дисциплина, организованность палынак шижалтеш. Нунын коклаште шуко талантан йоча-шамыч кушкыт.

Ончыкыжым нуно шке творчествыштым эше чот виянгдат манын пенгыдын ӱшанаш лиеш. Нунын творчествышт сӧрал садысе чаплын пеледалтше пеледыш гай пеледаш т ӱ н а л е ш. Тидлан мемнан элыштына чыла к ӱ л е ш условий уло. Пиалан илыштак кушкын шогышо самырык поколенийын талантше пеледашлан мемнан коммунистический партий да йӧратыме Сталин йолташлан кече еда тыршат.

Ш. Булат.

Кид пашалан упорно тунемыт

Сталинский эпохысо пеледалтше пиалан йоча-шамыч пашам йӧратат да тудым пагалат. Мемнан советский йоча шамыч изинекак пашалан тунемыт. Нуно школыштат, колхозыштат моштымышт дене эреак полшен шогат.

Йоча-шамычын пашалан упорно тунеммыштым йоча творчествым ончымо олимпиадышке кондымо экспонат-шамыч раш ончыктат. Выставкыште изи йоча-шамычын тӱрлӧ пашаштым ужаш лиеш.

Р. Чехонина 4-ше классыште тунемше (Бумкомбинатысе Пионер пӧрт гыч) выставкылан вышивка дене тӱрлӧ экспонат-шамычым ямдылен. Тудо кофтычкым пеш чапле тӱр дене тӱрлен. И. В. Сталин йолташын портретшым да колхозын чапле урожай налмыжым ончыктен тӱрлен. Тиддеч посна салфеткам да занавеска-шамычым тӱрлен.

Тыгак Лазрева да Иванова (4-ше классыште тунемше-шамыч) тӱрлымӧ дене ятыр сай экспонат - шамычым конденыт.

Нине йоча-шамыч тӱрлымӧ пашалан тунеммышт дене пырля, художественный пашаланат тунемыт.

Т. М.

Изобразительный искусство кружок кугун полша

Йоча-шамычын художественный пашалан тунеммаште ИЗО кружок пеш кугу значенийн. Нуно школласе ИЗО кружокышто художественный паша дене тӱҥ навыкым налыт.

Марийский бумажный комбинат пеленсе Пионер пӧртысӧ ИЗО кружок пашам сай организоватлен. Йоча-шамыч кокла гыч ятыр самырык художник шамычым ямдылен.

Нине самырык художник-шамыч йоча творчествым ончымо республиканский олимпиадылан сай экспонат-шамычым ямдыленыт.

Теве 16 ияш пионерка Чекалина Женя „Ленин Смольныйышто" сӱретым пеш сайын сӱретлен. Тудак И. В. Сталин, йолташын, А. С. Пушкинын да молынат портретыштым моштен сӱретлен.

Тыгак Орлов Вася, Тарасов Дима да молат художественный навык дене сайын овладеватлалтыт. Орлов Вася К. Е. Ворошилов йолташын портретшым чаплын сӱретлен.

Д. Тарасов волжский кӱэш В. И Ленинын да В. Орлов И. В. Сталинын бюстшым чаплын ыштенит.

Вася Орлов 10-шо классым тунем пытарен, кызыт изостудийышке тунемаш каяш ямдылалтеш. Ж. Чекалина художественный техникумыш тунемаш кая.

Нине замечательный самырык художник-шамычын пашашт выставкышт молошамычын деч кугун ойыртемалтыт.

Мутат уке, Марбумкомбинат Пионер пӧртын изобразительный искусство кружокшо йоча-шамыч кокла гыч талантливый художник-шамычым куштымо шотышто шуко пашам ыштен. Но туге гынат тышак шогалаш ок лий. Мемнан пиалан илышым кумдан да келгын ончыктен моштышо талантливый художник-шамыч куштымашым умбакыже эше чот виянгдаш кӱлеш.

Тиде тыгак моло школласе, Пионер пӧртласе изобразительный искусство кружок-шамычланат касатла. Нуно Марбумкомбинат Пионер пӧртын примерже почеш йоча-шамыч кокла гыч самырык художник-шамычым куштышаш да воспитатлышаш улыт.

М. Толстухин.

Пиалан йоча-шамычын пайремышт

24 июнь. Йошкар-Оласе „Динамо" стадион таче йоча-шамыч дене темын. Нунын чурийышт моткочак весела да куанышe. Кузе от куане! Вет нуно таче тунемме ийым успешно пытарыме лӱмеш да йоча творчествын первый республиканский олимпиадыже почылтмо лӱмеш митингыш погыненыт.

Митингым городской Совет председатель Фокеев йолташ почеш. ВКП(б) Обком да горком лӱм дене йоча-шамычым П. И. Темерешев йолташ саламла. Тудын почеш ВЛКСМ обком да горком лӱм дене Чапаев йолташ, калык образований отдел лӱм дене Зуева йолташ саламлышт.

Трибуныштo 6 номеран средний школым отлично тунем пытарыше Лифанов йолташ. Тудо йоча-шамычлан пиалан илышым пушо друг да учитель Сталин йолташлан чыла йоча-шамыч лӱм дене таум ышта.

Митинг пытен. Йоча-шамыч тӱрлӧ модыш дене модыт. Баян ден оркестр почеш куштымашым, аттракционым организоватлыме. Изи Какшан энгерыште йоча-шамыч пуш дене коштыт. Тыге йоча-шамычын куаныме пайремышт ятыр марте шуйныш.

Ив. Литвин.

Йоча творчествын ончымо республиканский олимпиадын Волжский район деч участникше-шамыч.
Снимкыште: шолаште—„Марешки" танецым да покшелне—украинский „Гопак" танецым исполнятлат; пурлаште—Ленточка дене куштымаш.
Фото М. Чуршуковын.

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Китай ден французский Индо-Китай

Чунцин, 25 июнь. (ТАСС). Китайысе иностранный пашa министр Ван Чжун-гуй Китай ден французский Индо-Китай коклаште взаимоотношений нерген заявленийым публиковатлен. Тиде заявленийыште тыге ойлалтеш: „Китай ден французский Индо-Китай шуко ий годым кок могырланат пайдалын торгаен шогеныт. Китай ден Франция ятыр договор-шамычым ыштеныт. 1930 ий майыште конвенцийым ыштыме ыле, кудын почеш французский Индо-Китай гоч чыла сатум, тыгак оружий ден боеприпасымат шупшыкташ разрешитлалтын. Туге гынат пытартыш ийлаште китайский правительство оружийым шупшыкташлан тиде корно дене пайдаланен огыл. Япония, шыгыр международный положений дене пайдаланен, французский Индо-Китай гоч кайше торговый корным Францийлан петырыктен. Китайский правительство тыге палемда: японский требований-шамыч французский дружественный отношенийыште улмо элым блокироватлаш йӧным пуат. Тиде блокада франко-китайский конвенций ден международный правалан противоречитла". Заявленийыште тыге ончыкталтеш: „французский правительствын позицийже Дальный Востокыштат тидымак ыштыш Японийым поощрятлаш велә. Тидыже Китайым чот беспокоитла. Японийын французский Индо-Китайыш пурымашыже тышеч Китай ӱмбак нападатлаш целым иметла. Садлан, Япония французский Индо-Китайыш пура гын, китайский правительствылан установитлыме сопротивлений политикылан келшышын кӱлеш мера-шамычым ышташыже логалеш".

„Шишисиньбао" газета тыге воза: „Тяньцзиньский проблемым разрешитлен, Япония кызыт французский Индо-Китайыш давленийым ыштен шога. Япония тек шинчыже! ме французский Индо-Китай деч она зависитле".

ТЕҤЫЗЫШТЕ ВОЙНА

Лондон, 25 июнь. (ТАСС). Английский морской министерство тыге увертара: Суэцкий канал деч востокыштырак английский военно-морской вий-шамыч эше ик итальянский подводный пушым вӱд йымак волтен колтеныт. 10 июнь гыч тӱҥалын, вес семынже Италийын войнашке ушнымекыже, чылаже 7 итальянский подводный пушым вӱд йымак волтен колтымо.

Тыгак морской министерство увертара: „Кемпидор" королевский яхта мина ӱмбак логалын да вӱд йымак волен каен. 19 ең колен.

Западный фронтышто военный действий-шамычым чарымаш

Берлин, 24 июнь. (ТАСС). Германский информационный бюро Рим гыч тыге увертара: 24 июньышто кечывалым Италия ден Франция коклаште перемирий нерген соглашенийым подписатлыме. Германский правительствылан тиде нерген итальянский да германский кеҥеж жап дене 19 часат 35 минутышто увертарыме ыле. 25 июньышто 1 часат 35 минутышто военный действий-шамыч чарнат.

Самырык натуралист-шамыч кеҥеж каникул годым. Снимкыште (шола гыч пурлашке): Гена Кириллов ден Вова Федоренко.

Фото М. Чуршуковын

Калык куанен ончыш

7 июнь гыч 17 июнь марте Маргостеатрын артист-ше-шамыч Сернурский районышто лийыныт. Лу кече жапыште марийский труппа „Ӱчӧ", „Салика", „Вӱдшӧ йога", „Тушманын кышаже", „Мещане", „Лапчык Каритон" да „Цветы" пьеса-шамычым модын ончыктыш. Чыла спектакльлан районный клуб зритель дене тич темын ыле. Калыклан утларакшым „Вӱдшӧ йога" ден „Салика" келшен. Сандене нине пьеса-шамыч кок гана ончыкталтыныт.

Чыла спектаклят кужун сово кырымаш дене эртыш. Калык куанен ончыш.

В. Горохов.

Чапле шурным чаплын поген налаш

„Родина" колхоз (Роҥгинский район) чагле у шурным чаплын поген налаш виян ямдылалтеш. Ял озанлык машинам, орвам чыла ремонтироватлыме. У шурно оптыш склад ямде. Угыч 85 мешакым урген ямдылыме.

П. Бусыгин.

Юнкор серыш — шамыч почеш

17 майыште юнкор С. Семенов йолташ „Рвезе Коммунист" редакцийышке Шалинский сельсовет кӧргысӧ письмоносец нерген заметкым колтен ыле. Тиде заметкым ме Моркинский райсвязьыш тергаш колтышна.

Кызыт райсвязь тыге увертара: терген налме заметка чыныш лекте. Письмоносец Азин шке обязанностьшым шуктен шогыдымыжлан да тыгак подписчик-шамыч деке грубын обращатлымыжлан пашагыч корангдыме.

* * *

1940 ий 5 майыште юнкор М. Соколов йолташ „Рвезе Коммунист" редакцийышке „Шкак умылтара, шкак нарушатла" вуймутан заметкым колтен ыле. Тиде заметкым ме ВКП(б) Йошкар-Олинский райкомыш тергаш колтышна.

Кызыт ВКП(б) Йошкар-Олинский райком тыге увертара: терген налмеке, М. Соколов йолташын заметкыже чыныш лекте. И. П. Иванов йолташын ВКП(б) Маробком ден Совнаркомын 5 апрельыште лукмо пунчалжым" нарушатлымыжлан предупреждатлыме да агитколлектив вуйлатыше гыч корандыме.

СИЛОСЫМ ЯМДЫЛЫМАШ—ЯЛЫСЕ КОМСОМОЛЫН БОЕВОЙ ЗАДАЧЫЖЕ

(МУЧАШ)

ят выставкын участникше улеш. Шошым 110 гектареш шудым ӱденыт. Тылеч посна, комсомолец-шамыч кажне кугу тӱкан вольыклан 1,5 тонн силосым ямдылаш лийныт.

ВЛКСМ Центральный Комитет „Сычевка" племхоз ден Штейнгардский колхоз пеленсе комсомольский организаций-шамычын инициативыштым поддерживатлыш Смоленский комсомол обком ден ВЛКСМ Немцев Поволжья Республик обкомын пунчалыштым одобритлен. Колхоз ден совхоз-шамыч пеленсе комсомольский организаций-шамычын почетный долгышт — тиде чапле тӱҥалмашым подхватитлаш да кажне ушкаллан 3 тонн деч шагал огыл силосым ямдылышаш верч социалистический соревнованийым возглавитлаш.

Каждый колхоз, каждый племхоз ден совхоз тыгай конкретный обязательствым шукта гын, социалистический животноводство 20 миллион тонн утла питательный, сочный кормым налеш. Тиде важный государственный задачым решитлаш чыла возможностят уло. Силосный вынем ден траншей-кунаре кӱлеш тунаре ямдылаш лиеш. Силосованийлан сырье уло. Бахчево-огородный культура деч гына силосованийлан 20 миллион тонн утла сырьем налаш лиеш. Адак вет лу тӱжем гектар дене силосный культурым ӱдымӧ, тӱрлӧ шӱк-шудо уло. Силосованийлан машина - шамычат улыт. Пытартыш 10 ийлаште ял озанлык 300 тӱжем утла силосорезка ден соломорезкым налын. Икмаяш гын, пашашке гына большевистски пижман.

Колхоз, совхоз пеленсе комсомольский организаций-шамыч колхозвик, совхозын пашаеҥышт да ял озанлыкын специалистше-шамыч дене пырля колхозын, совхозын 1940—1941 ийлан кормовой планже нерген вопросым обсудитлышаш улыт. Жапым шуйыде силосым ямдылымашке пижман.

Силосованийым шыже мартелан кодаш огеш лий. Кызытак силосный сооруженийым ямдылыман, у вынем ден траншей-шамычым кӱнчыман, башня-шамычым тӧрлатыман, машина-шамычым ачалаш кӱлеш.

Димитров лӱмеш колхозысо комсомолец-шамыч ден молодежь (Сталинградский область) тений 200 тонн силосым опташ обязатлалтыныт да кызыт марте 150 тонным оптенытат. Тиде—шке обязательствым шуктымашке большевистски относитлыме пример.

Опыт ончыктен: силосованийыште комсомольский-молодежный бригада-шамыч шкеныштым тичмашынак оправдатлат. Тыгай бригада-шамычым организоватлыман. Тидын годым бригадын чыла организационный пашажым ондакак шонылтыман, тудын пашажлан детальный планым ыштыман.

Силос оптымаш качествылан вниманийым посна кугун ойырыман. Комсомолец-шамыч, если нуно силос дене сайынак заниматлынешт гын, силосованийын техникышым, научный основыжым изучатлышаш улыт.

Кӱкшӧ качестван силосым кузе ямдылымашым раш палыше ең-шамыч колхозлаште ятыр улыт. Яллаште лу тӱжем дене зоотехник, агроном-шамыч пашам ыштат. Нуно силосованийын техникышым сайын шинчат. Нувын опытышт ден шинчымашышт молодежьлан достояний лийшаш улыт. Молодежь силосований годым вынемым, башньым, траншейым кузе ыштышашым, силосований степеньым да тулеч молымат палышаш улыт.

Пален лийман: силосым оптымаш—чапле кормым ямдылымаште чыла паша пытымашым огеш ончыкто. Кодшо ийласе опыт-шамыч ончыктеныт: ятыр колхозлаште вынемым начарын петыреныт, силос йӧрдымашке лектын. Южгынам вынемыш юж пурен кертеват, силос пунышкен, а южгынамже вӱд пурен да молат. Оптымо силосым эреак эскерыман. Вынемым петырашлан леведышым ондакак ямдылыман, силосный вынем ден траншей йыр вӱд йоген лекшан канавым ыштыман, мучашыжлан, ямде силосованный кормыжымат моштев лукман.

Силосым ямдылымаш, пеҥгыде кормовой базым ыштымаш—кугу государственный важностян задача. Тиде задачым шуктымаште, общественный животноводствым ситышын корма дене обеспечитлымаште партийный организацийлан, земельный орган-шамычлан полшаш—ялысе комсомолын почетный долгшо.

М. Митрохин,

ВЛКСМ ЦК-н крестьянский молодежь отдел вуйлатышын заместительже.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнат 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР 587. Йошка-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.